

Список використаних джерел:

1. Компетенція // Словник української мови в 11 томах / за ред. І. К. Білодіда; АН УРСР. Інститут мовознавства. – К. : Наукова думка, 1973. – Т. 4. – С. 250.
2. Лазарев Б. М. Компетенция органов управления / Б. М. Лазарев. – М. : Юрид. лит., 1972. – С. 14.
3. Баев В. Г. Публичная власть и компетенция / В. Г. Баев, С. В. Воробьева // Вестник Тамбовского университета. Сер. Гуманитарные науки. – Вып. 1(25). – Тамбов, 2002. – С. 34–37.
4. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции / Ю. А. Тихомиров. – М. : Юстицинформ, 2001. – 354 с.
5. Тихомиров Ю. А. Теория компетенции [Электронный ресурс] / Ю. А. Тихомиров // Журнал российского права. – 2000. – Режим доступа: http://www.juristlib.ru/book_1909.html
6. Говердовский В. И. Диалектика коннотации и денотации / В. И. Говердовский // Вопросы языкознания. – 1985. – № 3. – С. 75.
7. Конституція України 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
8. Про приєднання України до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: Постанова Верховної Ради України від 14 липня 1993 року № 3384-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 36. – Ст. 370.
9. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування: Закон України від 15 липня 1997 року № 452/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 38. – Ст. 249.
10. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
12. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.
13. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
14. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24 червня 2004 року № 1861-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 499.
15. Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади): проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812

* *Васильєв Євген Олександрович* – аспірант кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Маріупольського державного університету.

УДК 342.723

Анна Ємельянова *

**ПРИНЦИП ДОБРОГО УРЯДУВАННЯ ЯК
ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА БУТИ ПОЧУТИМ У КОНТЕКСТІ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА УЧАСТЬ В УПРАВЛІННІ ДЕРЖАВНИМИ СПРАВАМИ**

У статті розглядається сутність доброго урядування та його зв'язок із правом кожного бути почутим. Проаналізовано відповіді на електронні петиції на предмет порушення права бути почутим та права на участь в управлінні державними справами. Охарактеризовано відповідальність за порушення законодавства про звернення та запропоновано шлях впровадження принципів доброго урядування в Україні.

Ключові слова: добре урядування, право бути почутим, право на участь в управлінні державними справами.

Емельянова А. Г. Принцип доброго управления как основа обеспечения права быть услышанным в контексте реализации права на участие в управлении государственными делами.

В статье рассматривается сущность надлежащего управления и его связь с правом каждого быть услышанным. Проанализированы ответы на электронные петиции на предмет нарушения права быть услышанным и права на участие в управлении государственными делами. Охарактеризована ответственность за нарушение законодательства об обращении и предложен путь внедрения принципов доброго управления в Украине.

Ключевые слова: доброе управление, право быть услышанным, право на участие в управлении государственными делами.

Iemelianova A. G. Good governance principle as a basis of ensuring right to be heard in the contest of the right to take part in public affairs managing.

This article is about the essence of good governance and it's connection with right of everyone to be heard. Responses to e-petitions were analyzed from points of the violation right to be heard and right to participate in state affairs. Responsibility for law violation about petition was characterized. The way to implement principles of good governance in Ukraine was suggested.

Keywords: good governance, right to be heard, right to take part in public affairs managing.

В умовах інтеграції України до Європейського середовища, інтенсифікації співробітництва між Україною та країнами Європи на усіх рівнях, а саме: у сферах інновацій, бізнесу, навчання та освіти; сприяння діяльності міжнародних неурядових організацій, спрямованих на розвиток реформ в Україні та в інших напрямках, підвищується необхідність участі громадянського суспільства у державотворчих процесах, а саме шляхом реалізації права на участь в управлінні державними справами та права на добре урядування, як одного з принципів верховенства права.

Питання доброго урядування досліджувалося багатьма вченими, такими як: О. В. Бейко, Р. О. Коцюба, Г. П. Кухарева, М. О. Лендшел, Л. Л. Прокопенко, А. А. Пухтецька, Н. М. Рудік, О. М. Рудік, Т. Де Фріз, Б. Шевчук, І. Д. Шумляєва та іншими. Право на добре урядування розглядалося з точки зору проведення реформи місцевого самоврядування в Україні; вдосконалення управління на місцях; запровадження принципів доброго урядування, враховуючи курс України на Євроінтеграцію; досліджувалися питання реалізації права на добре урядування у Польщі з метою запозичення досвіду. Разом з іншими аспектами, право на добре урядування також досліджувалося в контексті безпеки використання ядерної енергії в Україні.

Автор пропонує розглянути право на добре урядування з точки зору реалізації права на участь в управлінні державними справами, що вбачається недостатньо дослідженим аспектом у науці конституційного права. Процес реалізації будь-якого права полягає не лише у забезпеченні можливості ним скористатися, а й потребує завершення повного циклу реалізації права, який має закінчуватися досягненням відповідного результату. Необхідним, на нашу думку, є зазначити перелік принципів доброго урядування, які містяться в Європейській стратегії щодо інновацій та доброго урядування на місцевому рівні, затвердженій Комітетом Міністрів Ради Європи у 2008 році [1] з метою кращого розуміння суті самого права. Принципами доброго урядування є: чесне проведення виборів; чутливість, для забезпечення реагування місцевої влади на законні очікування громадян; ефективність і результативність; відкритість та прозорість; верховенство права; етична поведінка; компетенції та спроможність; інновації та відкритість до змін; сталий розвиток та орієнтація на довготермінові результати; надійний фінансовий менеджмент; права людини, культурне різноманіття та соціальне згуртування; підзвітність, щоб забезпечити відповідальність посадових осіб місцевої влади за свої дії. Незважаючи на те, що дані принципи орієнтовані на використання під час здійснення влади на місцях, усі ці 12 принципів можуть бути і повинні бути використані також і під час реалізації державної влади.

Громадськість реалізує право на участь в управлінні державними справами шляхом: подання звернень; участі у громадських обговореннях; участі у здійсненні правосуддя в якості присяжних і народних засідателів; об'єднання у громадські організації; участі у здійсненні місцевих ініціатив. Активізація громадянського суспільства є запорукою ефективної комунікації між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадянами. Саме принцип «відкритості, прозорості та громадської участі» було покладено в основу Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади [2]. Окрім цього, дана концепція передбачає створення необхідних умов для забезпечення активної участі населення в управлінні місцевими справами:

- максимальне залучення населення до прийняття управлінських рішень;
- запровадження ефективних механізмів участі громадськості у виробленні органами місцевого самоврядування важливих управлінських рішень;
- надання загальним зборам громадян за місцем проживання згідно із законом та відповідно до статуту територіальної громади права ініціювати позачергове звітування посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою;
- утворення при органах місцевого самоврядування консультативно-дорадчих органів для проведення консультацій з громадськістю, сприяння проведенню громадської експертизи проектів рішень;
- забезпечення права територіальних громад на місцевий референдум.

Прийняття рішень органами державної влади та органами місцевого самоврядування не може відбуватися в одноосібному порядку. Органи місцевого самоврядування/органи державної влади – лише одна зі сторін прийняття рішень. Відповідно до інформаційного листа ООН «Що таке добре урядування?» [3], добре урядування має 8 основних характеристик:

- 1) участь (поєднання свободи об'єднань та асоціацій, організованого громадянського суспільства);
- 2) верховенство права (незалежність судів, некорумпованість поліцейських органів);
- 3) прозорість (рішення повинні прийматися на основі певних, усім відомих правил);
- 4) реактивність (добре урядування потребує бажання служити людям, враховуючи проте часові обмеження);
- 5) орієнтованість на досягнення консенсусу (медіація у процесах досягнення згоди, враховуючи при цьому загальні інтереси суспільства);
- 6) справедливість та відсутність дискримінації (усі члени суспільства мають відчувати свою значущість);
- 7) ефективність та дієвість (процеси й інститути продукують результати, які повинні задовольняти потреби суспільства);
- 8) підзвітність (не лише державні органи та інституції повинні бути підзвітними фінансово та відкритими, а також і фізичні особи).

Важливою основою ефективної взаємодії суспільства та держави в цілому є не лише активність громадянського суспільства, а й відповідне ставлення органів державної влади та місцевого самоврядування до громадськості, сприяння реалізації права бути почутим.

Право бути почутим є невід'ємним правом особи, яка має намір реалізувати будь-яке своє право у законний спосіб. Основна мета діяльності органів державної влади усіх рівнів, на думку автора, є служіння народу та задоволення його потреб.

В юрисдикційному порядку право практично неможливо реалізувати та надзвичайно важко захистити у разі відсутності його нормативного закріплення. Неможливим було захистити невід'ємне право на свободу та особисту недоторканість у період рабовласництва, право жінок обирати та бути обраними у XVI ст. [4], на початку XIX ст. в Омані та Кувейті [4] та до 2015 року у Саудівській Аравії [5] тощо.

У різних країнах різним є рівень нормативного закріплення прав. Із часом у більшості країн світу простежується тенденція до нормативного забезпечення прав людини і громадянина, зниження рівня дискримінації з расових, релігійних чи мотивів сексуальної орієнтації. Реалізовувати виборче право у країні, яка не забезпечила його нормативне закріплення – неможливо; забезпечити реалізацію даного права, наприклад, у судовому

порядку також неможливо, оскільки не було порушено відповідної норми матеріального права, встановленої державою. Таким чином, однією із обов'язкових умов забезпечення реалізації права є його визнання та закріплення у нормативно-правових актах держави. Законодавство різних країн забезпечує реалізацію своїм громадянам та особам, які на законних підставах перебувають на їх території, різного переліку прав. У ході реалізації та вдосконалення здійснення права на управління державними справами питання його забезпечення є надзвичайно актуальним.

Право бути почутим також може бути реалізованим навіть враховуючи його нормативну незакріпленість. Фактором, який сприяє його реалізації, є рівень правової культури громадян, що підвищується з кожним днем. Наприклад, використовуючи процедуру медіації для вирішення спорів, результатом може стати продукування спільного рішення, під час прийняття якого також реалізується право бути почутим іншою стороною. Ще одним прикладом реалізації права бути почутим є укладення мирової угоди між сторонами, яка є обов'язковою до виконання.

На думку автора, механізмами реалізації права на участь в управлінні державними справами, окрім передбачених ст. 38 Конституції України, а саме: права брати участь у всеукраїнському та місцевому референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, користуватися рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування; також є: громадські ініціативи, обговорення й слухання; діяльність громадських рад та громадських організацій; подання звернень/петицій; розгляд справ судом присяжних, народних засідателів та інше.

Гарантією ефективного діалогу між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадянами є забезпечення права бути почутим. Відсутність нормативного закріплення права бути почутим нівелює необхідність громадського обговорення законопроектів та рішень місцевої ради (бо думка, що виражена більшістю, може бути ніколи не взята до уваги); роботу по розробці громадськими організаціями нормативно-правових актів, здійснення ними моніторингів та соціологічних досліджень (оскільки їх дані та проекти документів можуть ніколи не бути використаними за призначенням). Прослідкувати реальне забезпечення права бути почутим можна, проаналізувавши відповіді, надані Президентом України за результатами розгляду електронних петицій. Електронна петиція до Президента, гаранта Конституції – один зі способів реалізації права бути почутим. Звичайно, не кожна з петицій, поданих Президенту України, потребує виконання саме тих дій, про які у ній йдеться, наприклад, петиції про призначення Прем'єр-міністром України Дарта Вейдера чи М. Саакашвілі. Та все ж, необхідно брати до уваги такі петиції, оскільки вони відображають реальні настрої невдоволеності політики Прем'єр-міністра України, що перебуває на посаді. Проте, враховуючи законодавство про звернення, а петиція до Президента розглядається саме у цьому порядку, відповіддю на петицію не може бути посилення на неналежність до повноважень Президента України питання, зазначеного у петиції. Петиція повинна бути перенаправлена протягом 5 днів до відповідного органу державної влади, межі повноважень якого дозволяють вирішувати питання, поставлені у зверненні, відповідно до ч. 3 ст. 7 Закону України «Про звернення громадян» [6]. Частиною 3 ст. 7 Закону України «Про звернення громадян» передбачено: «Якщо питання, порушені в одержаному органом державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, об'єднаннями громадян або посадовими особами зверненні, не входять до їх повноважень, воно в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення». Відповіді щодо неналежності компетенції Президента у питаннях, поставлених у петиції, надавалися щодо зняття депутатської недоторканості [7], забезпечення права на захист [8]. З ряду інших важливих питань, зокрема: залишення технікумів у системі вищої освіти; проведення капітального ремонту автодороги Н-11; позбавлення громадянства за сепаратизм; підвищення розміру стипендій; створення єдиної інформаційної бази державних службовців та інших було передоручено розгляд питань, зазначених у петиції,

Прем'єр-міністру України або Кабінету Міністрів України без зазначення кінцевих строків розгляду зазначених у петиціях питань. За результатами розгляду одних петицій Президентом пропонувалося:

– Кабінету Міністрів України забезпечити ґрунтовне опрацювання питань, зазначених у петиції;

– визначити законопроект невідкладним.

Результатом розгляду деяких петицій стали відповіді, в яких йдеться, що до компетенції Президента України не належать питання поставлені у петиції.

З ряду інших проблем, поставлених перед Президентом України у петиціях, були:

1) зняття з депутатів Верховної Ради України депутатської недоторканості. Президентом було надано відповідь, що законопроект за даного питання було внесено на розгляд Верховної Ради України **16.01.2015**р. За інформацією проходження документу [9] з **22.12.2015** року ніяких дій щодо розгляду законопроекту здійснено не було.

2) надання гарантій юридичною особою, яка здійснює ремонт доріг за їх стан на майбутні 2–3 роки. Президент України надав відповідь, що до Верховної Ради України спрямовано звернення щодо визначення законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування системи управління автомобільними дорогами загального користування» [10] невідкладним. **26.11.2015** року розгляд даного законопроекту було відкладено.

Лише деякі з наданих відповідей, на думку автора, відповідають законодавству про звернення та забезпечують здійснення необхідних заходів: щодо повного оновлення суддівського корпусу (дане питання наразі вже активно опрацьовується); щодо нагородження Андрія Кузьменка орденом «За заслуги» I ступеня (посмертно); прийнято Закон України «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про громадянство України» (щодо встановлення спрощеного порядку прийняття до громадянства України іноземців та осіб без громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України) [11] (повернуто за підписом Президента **16.02.2016** р.) та інші.

Активність громадянського суспільства в Україні зростає з кожним днем. Громадськість користується визначеними способами взаємодії з органами державної влади, місцевого самоврядування та найвищими посадовими особами країни. Громадяни України за допомогою електронних петицій використовують своє право на участь в управлінні державними справами, що повинно відноситися до компетенції Президента, у тому числі, у формі передоручення та здійснення контролю за діями суб'єкта, до повноважень якого належить вирішення питання заявника. Принципи, на яких мають взаємодіяти громадськість, органи місцевого самоврядування, такі як: ефективність, реактивність, бажання служити людям та досягати консенсусу – не повною мірою використовуються у повсякденному житті.

Кодексом України про адміністративні правопорушення [12] встановлено відповідальність за порушення строків надання відповіді на звернення, відповідно до ч. 7 ст. 212-3, яка передбачає у якості санкції «накладення штрафу на посадових осіб від двадцяти п'яти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян», тобто від **85** грн до **850** грн та за повторне протягом року вчинення порушення Закону України «Про звернення громадян» – штраф на посадових осіб від шістдесяти до вісімдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, тобто від **1020** грн до **1360** грн або громадські роботи на строк від двадцяти до тридцяти годин. Обов'язок щодо складання протоколу за вищезазначене правопорушення покладено на «уповноважених осіб секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або представника Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», відповідно до ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення [12]. Вирішення справи може відбуватися і у судовому порядку на загальних підставах. Відповідальності ж за неякісний розгляд звернення, ненадання відповіді по суті або інше законодавством не встановлено.

У контексті принципів доброго урядування необхідно удосконалити право на участь в управлінні державними справами шляхом подальшої інституціоналізації його елементів: громадських слухань, експертиз, місцевих ініціатив.

Відсутність нормативного закріплення права бути почутим та реальної відповідальності за порушення даного права призводить до подальшого порушення прав тих осіб, які реалізують своє право на участь в управлінні державними справами та вважають своїм обов'язком впливати на курс розвитку країни. Закріплення ж права бути почутим на законодавчому рівні напроти сприятиме більш активному розвитку громадянського суспільства та забезпечить розгляд звернень по суті тими особами, яким їх направлено, зменшуючи при цьому узагальнюючі пояснення та надання формальних доручень з питань, зазначених у зверненнях чи петиціях іншим посадовим особам чи органам без подальшого здійснення контролю за розглядом таких звернень.

З точки зору законодавчої техніки, необхідно внести зміни до нормативно-правових актів, які дотичні до реалізації права бути почутим та стосуються звернення громадян, громадських слухань, громадських рад, місцевих ініціатив, реалізації права на захист у судовому порядку, діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з метою нормативного закріплення самого права.

Органи державної влади та місцевого самоврядування повинні базувати свою діяльність на принципах доброго урядування та діяти з точки зору верховенства права. Впровадження основ доброго урядування має бути поступовим, проте комплексним, враховуючи застарілість державної системи. Дана тема потребує подальших досліджень, з точки зору механізмів адаптації застарілих поглядів до нових стандартів європейського урядування, а також розробки конкретного плану дій.

Список використаних джерел:

1. Strategy for Innovation and Good Governance at Local Level // Committee of Ministers of the Council of Europe. – March 2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/strategy_innovation/Strategie2007_en.pdf

2. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 червня 2014 р. № 591-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80>

3. Yap K. S. What is Good Governance? [Електронний ресурс] / Kioe Sheng Yap // United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific. – Режим доступу: <http://www.unescap.org/sites/default/files/good-governance.pdf>

4. Гришко Л. М. Основні напрямки модернізації державного ладу в монархіях арабського сходу / Л. М. Гришко // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. Збірник наукових праць. – 2010. – № 3 (50). – С. 29–38.

5. Мацюпа К. Становище жінок у світі. Ісламські країни [Електронний ресурс] / К. Мацюпа. – Режим доступу: <http://povaha.org.ua/stanovysche-zhinok-u-sviti-islamski-krajiny/>

6. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>

7. Порошенко П. О. Петиція про зняття депутатської недоторканості від 29.08.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://petition.president.gov.ua/petition/176>

8. Учайкін Г. М. Петиція про законодавче затвердження права громадян України на захист від 29.08.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://petition.president.gov.ua/petition/40>

9. Про внесення змін до Конституції України (щодо недоторканності народних депутатів України та суддів): проект закону (реєстр. № 1776 від 16.01.2015 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53602

10. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування системи управління автомобільними дорогами загального користування: проект закону (реєстр. № 0954 від 27.11.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=52406

11. Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про громадянство України» (щодо встановлення спрощеного порядку прийняття до громадянства України іноземців та осіб без

громадянства, які проходять військову службу у Збройних Силах України): проект закону від 14.05.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2847&skl=9

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення [прийнятий Верховною Радою УРСР 07.12.1984 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page14>

** Ємельянова Анна Геннадіївна – аспірантка Інституту законодавства Верховної Ради України, асистент кафедри гуманітарних та правових дисциплін Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, юрисконсульт.*

УДК 342.71/. 73+342.4 (477)

Андрій Медвідь *

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІН, ВНЕСЕНИХ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ПРОТЯГОМ ПЕРШИХ ТРИДЦЯТИ РОКІВ ЇЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ

У статті досліджуються зміст та значення змін та доповнень, внесених до тексту Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у редакції, відкритій до підписання 1950 року, протягом перших тридцяти років її функціонування. Детально аналізуються положення перших п'яти протоколів до Конвенції, а також здійснюється порівняльна характеристика їх змісту та змісту Загальної декларації прав людини 1948 року.

Ключові слова: права людини та основоположні свободи, протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року.

Медвідь А. Б. Общая характеристика изменений, внесенных в Конвенцию о защите прав человека и основополагающих свобод в течение первых тридцати лет ее функционирования.

В статье исследуются содержание и значение изменений и дополнений, внесенных в текст Конвенции о защите прав человека и основополагающих свобод в редакции, открытой к подписанию в 1950 году, в течение первых тридцати лет ее функционирования. Подробно анализируются положения первых пяти протоколов к Конвенции, а также осуществляется сравнительная характеристика их содержания и содержания Всеобщей декларации прав человека 1948 года.

Ключевые слова: права человека и основополагающие свободы, протокол к Конвенции о защите прав человека и основополагающих свобод, Конвенция о защите прав человека и основополагающих свобод 1950 года.

Medvid A. B. General characteristics of the amendments to the Convention for the protection of human rights and fundamental freedoms during the first thirty years of its functioning.

This article examines the content and significance of the changes and additions made to the text of the Convention for the protection of human rights and fundamental freedoms as amended, open for signature in 1950, during the first thirty years of its functioning. A detailed analysis of the provisions of the first five protocols to the Convention, as well as the comparative characteristics of their content and the content of the Universal Declaration of Human Rights.

Keywords: human rights and fundamental freedoms, protocol to the Convention for the protection of human rights and fundamental freedoms, Convention for the protection of human rights and fundamental freedoms 1950.